

Το «χόλιασμα» στη εθιμογραφία της Κύπρου

/ [Πεμπτούσια](#)

Image not found or type unknown

Η Εταιρεία Κυπριακών Σπουδών παρουσιάζει ως έκθεμα του μηνός Ιανουαρίου, ο οποίος ήταν και μήνας εορτών του Δωδεκαημέρου, ένα πολύτιμο δοχείο για «χόλιασμα», το οποίο έγινε δωρεά στο Μουσείο Λαϊκής Τέχνης Κύπρου, στις 12 Ιανουαρίου 1951 από τον Ν. Αλούπα και φέρει αριθμό μητρώου 476. Πρόκειται για ασημένιο φιαλόσχημο δοχείο, ύψους 5,4 εκ. που αποτελείται από δυο κομμάτια: τη φιάλη και το στέλεχος, στο οποίο τοποθετούσαν την αιθάλη που χρησιμοποιούσαν στα μάτια. Φαίνεται ότι έχει χρησιμοποιηθεί από την ιδιοκτήτρια, αφού φέρει ίχνη «χολλάς», επομένως ήταν χρηστικό, και όχι απλά διακοσμητικό αντικείμενο, αν και κατασκευασμένο από ασήμι.

Δοχείο για «χόλιασμα», Δωρεά 12 Ιανουαρίου 1951 από τον Ν. Αλούπα, συλλογή Μουσείου Λαϊκής Τέχνης Κύπρου, Α.Μ. 476.

Το έκθεμα αυτό μας μεταφέρει σ' ένα παλαιότερο έθιμο της Κύπρου μας, το λεγόμενο «χόλιασμα». Κατά το έθιμο αυτό η οικοδέσποινα βάφτιζε μερικά κεριά στον αγιασμό των Φώτων. Τα κεριά αυτά, τα οποία άναβαν με το εξαγιασμένο φως της εκκλησίας, σχημάτιζαν αιθάλη, την λεγόμενη «χολλά». Την «χολλά», λοιπόν, την συνέλεγαν νεαρές κοπέλλες στις «χολιαστήρες», κυλινδρικά δηλαδή δοχεία, τα όποια ήταν συνήθως κατασκευασμένα από καλάμι. Κατά την ημέρα των «Φώτων», οι γυναίκες συνήθιζαν να «χολιάζονται», δηλαδή να βάφουν τις βλεφαρίδες τους με τη μαύρη αιθάλη ή «χολλά». Ακόμα και σήμερα σε κυπριακό τραγούδι αναφέρεται «Πας τα μαύρα σου τα μάθκια μεν την βάλεις την χολλά γιατί έχουσιν δικήν τους και η ξένη εν κολλά».

Το χόλιασμα γινόταν επίσης και σε άλλες γιορτές. Μία από αυτές, είναι η «Λαμπρή», το Πάσχα, όπως μαρτυρείται και στο σχετικό τραγούδι: «Θεέ μου να 'ρτουν οι Λαμπρές να κρεμαστούν οι σούσες τζαι να γεμώσουν τα στενά ούλον μαυρομματούσες». Κατά τη μέρα της Ανάστασης, λοιπόν, οι κοπέλες φορούσαν εντυπωσιακή ενδυμασία, χρυσά κοσμήματα και έβαφαν τα μάτια τους με «χολλά», την οποίαν είχαν ήδη ετοιμάσει από την ημέρα των Φώτων και φυλαγόταν στο εν λόγω δοχείο. Επιπλέον οι μητέρες συνήθιζαν να «χολλιάζουν» τα μάτια των

νεογέννητων τους, με την «χολλά» που είχε φυλαχθεί από την ημέρα των Φώτων. Άλλη γιορτή κατά την οποία φαίνεται ότι χρησιμοποιούσαν την «χολλά» ήταν στη γιορτή της Παναγίας της Κατωκοπιάς στον Αστρομερίτη, όπου οι νέοι έπαιρναν με κερί «χολλά» από «χολιαστήρα» της εκκλησίας και έβαζαν στα φρύδια τους για αγιαστικό σκοπό.

Το Μουσείο Λαϊκής Τέχνης μας θυμίζει αυτό το ξεχασμένο έθιμο με το «δοχείο χολιάσματος» που εκτίθεται στο μουσείο, το οποίο ήταν είδος πολυτελείας, κι ανήκε σε πλούσια οικογένεια, αφού είναι κατασκευασμένο από ασήμι, και όχι από καλάμι όπως ήταν και το συνηθέστερο. Όσοι έχετε περισσότερες πληροφορίες για το έθιμο αυτό μπορείτε να αποταθείτε στο Μουσείο στο τηλ. 22432578, και στο ηλεκτρονικό μας ταχυδρομείο. cypriotstudies@gmail.com.

Επιμέλεια κειμένου: Θέκλα Γιαννίτσαρου, μέλος της Εταιρείας Κυπριακών Σπουδών

Βιβλιογραφία

Γ. Χ. Παπαχαραλάμπους, *Κυπριακά Έθνη και Έθιμα* (Δημοσιεύματα Εταιρείας Κυπριακών Σπουδών 3), Λευκωσία 1965.